

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΕΤΟΣ 35ο
Αρ. φύλλου 10.350
ΕΥΡΩ 1,30

ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2010

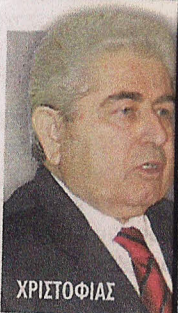
Απογευματινή Αδέσμευτη Εφημερίδα

www.enet.gr

Τέλη
κυκλοφορίας
σε δόσεις;

βλ. οπισθόφυλλο

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ

«Κα

Προ-εκτάσεις

Του ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ*

Η οικονομική κρίση μάς απασχολεί όλους, αλλά δεν είναι η μοναδική. Απλώς τραβάει την προσοχή γιατί κάνει περισσότερο θόρυβο. Κανένας τομέας δεν έχει γλιτώσει. Η παιδεία, τα συστήματα υγείας, το περιβάλλον, οι ιδεολογίες είναι σε κρίση.

Ας έλθουμε στην παιδεία. Μια επιτροπή της UNESCO διαπίστωνε παλαιότερα: «Σε μερικά χρόνια η ανθρωπότητα θα έχει να διαλέξει ανάμεσα στην καταστροφή ή την εκπαίδευση». Τι έγινε από τότε; Οι γενιές, τα γνωστικά αντικείμενα και ο τρόπος μετάδοσης της γνώσης άλλαξαν. Όμως τα εκπαιδευτικά συστήματα παραμένουν τα ίδια. Με τα επίπεδα γνώσης να καταρρέουν. Η μελέτη PISA2006 του ΟΟΣΑ σε 400.000 παιδιά 15 ετών από 57 χώρες, που αναλογούν στο 90% της παγκόσμιας οικονομίας, έδειξε ότι το επίπεδο γνώσεων πέφτει σε σύγκριση με το PISA2000. Ας πάρουμε τη διατροφή. Πολυάριθμες έρευνες επιβεβαιώνουν ότι η παιδική παχυσαρκία αυξάνεται επικίνδυνα σε όλο τον κόσμο. Ιατρική μελέτη των Mamalakis et al (Περιοδικό International Journal of Obesity, 2000), του Πανεπιστημίου Κρήτης σε 1.046 νε-

Οικονομική κρίση ή γενικώς κρίση;

ρά παιδιά από την Κρήτη, έδειξε ότι είναι από τα πιο υπέρβαρα της Ευρώπης. Οι άνθρωποι αντικατέστησαν τις βιολογικές ενδείξεις πείνας και χορτασμού με άλλα κοινωνικά κριτήρια διατροφής. Χάνοντας έτσι την ισορροπία μεταξύ προσφοράς και κατανάλωσης ενέργειας. Σαν τελευταίο παράδειγμα, ας έλθουμε στη γεωργία. Το 1900 το 40% του ευρωπαϊκού πληθυσμού ήταν αγρότες, σήμερα είναι 5% (CEJA, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Νέων Αγροτών). Κατά τον Αδαμάντιο Πεπελάση (περιοδικό «Tiers-Monde», 1967), μονάχα την περίοδο 1955-'65, 1.000.000 Έλληνες της υπαίθρου μετακινήθηκαν στην Αθήνα αφαιρώντας 800.000 εργατικά χέρια από τη γεωργία. Η μείωση των αγροτών με την παράλληλη αύξηση ζήτησης αγροτικών προϊόντων οδήγησε στην εντατικοποίηση της καλλιέργειας και κατά παράδοχο τρόπο στη μείωση του αγροτικού εισοδήματος. Γεωργική κρίση με ποικίλες συνέπειες σε αστυφιλία, μόλυνση, ποιότητα ζωής κ.λπ.

Αυτές οι κρίσεις δημιουργήθηκαν κυρίως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Με αποκορύφωμα την περίοδο 1960-'80. Το παράδοχο είναι ότι από τον πόλεμο της Τροί-ας και μετά, ποτέ δεν γνωρίσαμε μια τόσο

μακρά περίοδο ειρήνης. Όμως θα ήταν κυνισμός να δεχτούμε ότι η ειρήνη θρέφει τις κρίσεις, ενώ ο πόλεμος τις μειώνει. Τι φταίει λοιπόν; Μήπως οι γρήγορες αλλαγές; Όπως στη θεωρία της σχετικότητας, ο ανθρώπινος παράγοντας αλλάζει, όχι τα υπόλοιπα. Όλα όσα αφορούν τον άνθρωπο άλλαξαν τις τελευταίες δεκαετίες. Ξεκινώντας από την ίδια τη βιολογία του σώματος. Σήμερα εύκολα φτάνουμε στα 80. Ο πληθυσμός της Γης πλησιάζει τα 7 δισ. Το μέσο ύψος αυξάνεται. Οι σχέσεις του ανθρώπου άλλαξαν. Με τη φύση, την τροφή, την εργασία, τις αρρώστιες, τη διασκέδαση, τη μετακίνηση, την επικοινωνία. Ενα μονάχα δεν άλλαξε. Τα πολιτικά και οικονομικά συστήματα. Που συνεχίζουν να λειτουργούν και να φέρονται σαν να ζούμε μισό αιώνα πίσω. Πώς να μη δημιουργηθεί κρίση; Ας επανέλθουμε στην παιδεία. Τα τελευταία χρόνια, η γνώση πολλαπλασιάστηκε, νέοι επιστημονικοί τομείς εμφανίστηκαν, άλλοι χάνουν το ενδιαφέρον. Αλλά αυτή επιμένει να στηρίζεται στο παλιό βιομηχανικό μοντέλο. Στην κοινωνία της πληροφορίας, μορφωμένος είναι αυτός που έχει δυνατότητα να επιλέγει τη γνώση και όχι αυτός που την κατέχει. Όμως τα εκ-

παιδευτικά συστήματα αγνοούν αυτή την απλή αλήθεια. Υποχρεώνουν τα παιδιά σε αποστηθίσεις. Πολλοί πιστεύουν στις νέες τεχνολογίες. Όμως οι νέες τεχνολογίες πληροφορούν, δεν εκπαιδεύουν. Ο αριθμός των Ελλήνων δασκάλων αυξάνεται, ενώ ο αριθμός των παιδιών μειώνεται. Και το πρόβλημα παραμένει. Η όλη φιλοσοφία πρέπει να αλλάξει. Με μετάγγιση αίματος χωρίς παράλληλη εγχείρηση δεν σώζεται αυτός που έχει ακατάσχετη αιμορραγία. Ας πάμε στο Διαδίκτυο. Πολλοί διαμαρτύρονται για θέματα πειρατείας κ.λπ. Χωρίς κανένας νόμος να είναι αποτελεσματικός. Όμως το Ιντερνετ είναι μιας νέας μορφής διακρατικός χώρος εκτός δικαίου που αναδύθηκε μέσα από τη βιομηχανική επανάσταση της πληροφορίας. Όλα τα νομικά πλαίσια παλιάς λογικής είναι καταδικασμένα να αποτύχουν εδώ. Ακόμη και με διεθνή συνεργασία. Γιατί θεμελιώνονται σε αρχές που αφορούν χώρους δικαίου. Σε όλους λοιπόν τους τομείς θα πρέπει τα συστήματα να διαμορφώσουν μια ριζικά διαφορετική φιλοσοφία που να αντικατοπτρίζει τη νέα τάξη πραγμάτων.

* καθηγητής πανεπιστημίου στο Παρίσι, yannis@lri.fr

ΤΑΣΣΟΣ

ΚΑΛ...

ΜΕ

Σ

ΚΕΙ
α

κρίσ
να